

z 1881. évi
nel közhirre
sbiróságnak
zése követ
kerekü ügy
mu. árközi
ejéig 1916.
t kielégítési
6 koronára
e buza, zab,
nos árveré-

kir. járás-
nu végzése
s eddig ösz
róilag már
od közsög-
ására 1916.
ötti 10 órája
nni szándé-
vatnak meg.
81. évi LX.
készpénz-
ek, szükség
adatni.
ingóságokat
azokra ki-
árverés az
ében ezek

óber hó 18.

végrehajtó.

életben
as

kat

alkalmas
Megfelelő
duljanak
ge inté-
szám.

ó
ssal.

olytán eladó
eti festmény,
stei s képes
ár is. :: ::
vatalban. --

S ARERT
POLITI-
VATALA.

□-öl
8 hold
én az
nyilvá-

rás

Fer Pál

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos. Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 244. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::
Megjelenik vásár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Kedd, október 24.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott telefonjelentései. —

Romániában előrenyomulunk.

**

A dobrudzsai nagy diadal. — A Töröcsvári-szoroson át előrenyomulunk Romániában. — Diadalmas harcaink az Ojtozi-szorosnál.

— A mai nap hírei. —

A dobrudzsai román-orosz sereg katasztrófiája.

Budapest, okt. 24. Szófiából sürgönyzik: A „Mir“ című lap írja:

A harmadik bolgár hadsereg elfoglalta az ellenség központi állását Cobadinunál. Ezen siker egyike hadseregünk legnagyobb tetteinek. **Konstanza és Medzidie erős vára már birtokunkban van.** Meg vagyunk győződve arról, hogy az ellenséget utolsó bázisából is ki fogjuk vetni a Dunadeltáig vagy a folyó balpartjára és akkor egész Dobrudzsa a birtokunkba jut.

Különösen súlyosan érinti a vereség Oroszországot, amely Konstantinápolyért és a Dardanellákért harcolt, de most örökre elesett ettől. Ezen pillanatban Oroszországban minden gondolkodó ember kérdezheti, hogy miért harcolunk tovább?

Budapest, október 24. Bécsből sürgönyzik:

Todorov Nedelko bolgár vezérkari ezredes a Neue Freie Pressenek nyilatkozott a helyzetről:

Todorov kijelentette, hogy a bolgárok háborújában Konstanza meghódítása tagadhatatlanul a legnagyobb jelentőségű minden eddigi diadal között. Hogy milyen veszteség érte a románokat Konstanza elestével, azt legjobban jellemezhetem — mondotta Todorov — egy román tábornoknak nemrég tett nyilatkozatával: Konstanza nélkül Románia nem tud lélegzeni — volt a tábornok nyilatkozata. A román kormány és a hadvezetőség a háboru gondolatát azzal akarták megkedveltetni, hogy Romániának a Feketetenger mellékén több kikötőre kell szert tenni s elsősorban Várnára. Keserves csalódás. A román vert sereg kétségbeesetten menekül, egész Dobrudzsa román népe fölkerekedett s hőmpölyög észak felé.

— Tisztán áll előttem, hogy Kon-

stanza elfoglalása még nem zárja le a dobrudzsai diadalok sorát, hanem fontos események fognak következni utána. Ellenségeink kezén északi Dobrudzsában levő keskeny terület elégtelen arra, hogy az oroszok és románok ott nagy haderőket vonjanak össze. Még nagyobb csapás rájuk nézve, hogy elvesztették a tengerrel való összeköttetést. Konstanzába nem jöhet orosz csapatszallítmány és hadianyag a tengeren keresztül. A szulínai kikötő értéke csekély. A konstanzai győzelemmel harmincöt kilométerrel megrövidítettük frontunkat. A Duna közelsége is nekünk kedvez. Annak az ellenséges hadseregnek, amely Dobrudzsában ellenünk harcol, meg van pecsételve a sorsa, amely a csernavodai hídfő birtokától függ.

Budapest, okt. 24. Berlinből sürgönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti:

Konstanza elfoglalása az egész hadjárat során a legsúlyosabb csapást jelenti Romániára. Ezzel egyszerűen elválták életének idegszáleit. Konstanza elfoglalásával megszűnt Oroszországgal való fontos összeköttetése a Fekete-tengeren, ami súlyos következményekkel járhat Románia hadviselésére. A dobrudzsai katonai helyzetre is döntő jelentősége van Konstanza elvesztésének. **A konstanza—csernavodai vasutvonalat a szövetséges csapatok már átlépték, ami által a murfatlar—csernavodai vasutvonal a románokra nézve elveszett.** Miképpen Nagyszében körülfárása az erdélyi kalandot tökéletes verességgé változtatta át, úgy Konstanza meghódítása s a vasutvonal megszakítása **döntő veresége a románoknak Dobrudzsában.**

Török hivatalos jelentés a dobrudzsai győzelemről.

Budapest, okt. 24. Konstantinápolyból sürgönyzik: A főhadiszállás jeletoi:

Csapataink a szövetséges csapatok-

kal együtt átlépték a konstanza—csernavodai vonalat s eredménnyel folytatjuk az ellenség üldözését. Mackensen vezértábornok táviratban fejezte ki a szultánnak szerencsekívánatait a török csapatoknak Dobrudzsában kivívott sikerei fölött.

Buvárhajóink az utolsó napokban sok élelmiszerral megrakott vitorlást és egy háromszáz tonnás nagy szállító-gőzöst elsüllyesztettek a román partok közelében.

Előrenyomulásunk román földön.

Budapest, okt. 24. Bernből sürgönyzik: A Times jelenti:

Megállapítjuk a kedvezőtlen tényt, hogy az ellenség egész Erdélyt visszafoglalta és behatolva a töröcsvári szorosba, **immár román területen nyomul előre. A románoknak több mértföldnyire vissza kellett vonulni a határtól s most Rucarnál (A Campolung-felé vezető va utvonalon mentén, tíz kilométernyire Romániában. A Szerk.) folyik az elkeseredett harc.**

Az ellenség Ocuánál szintén román területre nyomult s megszállotta Polana Sarata falut.

Ha a második román hadsereg nem kap azonnal segítséget, el kell készülnie annak, hogy az erdélyi havasokban folyó küzdelem **az ellenség javára dől el.**

Nagy harcok az ojtozi-szorosnál.

Budapest, okt. 24. A Secolo jelenti Bukarestből:

Románia figyelme most az ojtozi-szoros felé irányul, ahonnan a hivatalos jelentés két napja elkeseredett heves harcokról ad hírt. Ugylátszik az ellenség minden áron el akarja foglalni a fontos uthálózatot, amely a völgyben fekszik, hogy Moldovát elvágja Oláhországtól.

A görögországi helyzet.

Budapest, okt. 24. Athénből sürgönyzik:

A görög kormány elvállalta a formális kötelezettséget arra nézve, hogy a tartalékosok szövetségeit feloszlatja s harmincháromtól negyvenéves korig a férfiakat azonnal, az 1914-es évfolyamot november 15-ikén elbocsátja, az 1916-os évfolyamot be sem hívja.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések október hó 23-ikáról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harctér:

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregcsapata: A Predeal melletti harcokban hat román tisztet és ötszázötvenöt főnyi legénységet elfogtunk. A helyzet egészben véve változatlan. — Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege: A Narajowka nyugati partját az ellenség által megszállva tartott utolsó kisterület elfoglalásával teljesen megtisztítottuk az ellenségtől. Az arcvonal többi részein a helyenkint élénk tüzérési tüzelésen kívül nem volt esemény.

Olasz harctér:

A tengeremléki harcvonalon az olasz tüzérési tűz hevessége tegnap ismét fokozódott. Tiroiban és Karinthiában a harci tevékenység csekély volt.

Délkeleti harctér:

A cs. és kir. csapatoknál semmi újság.

A Wolff-ügynökség jelenti:

Október 22-ikének reggelén ellenséges vizirepülők megtámadták keletflandriai szigeteket. Október 22-én délután egyik vizirepülőnk sikeresen bombázta a Themse torkolatánál levő Shermess pályaudvarát és dokberendezéseit. — A tengerészeti vezérkar főnöke.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadseregcsapata: A hatalmas tüzérési harc tegnap a Somme északi partján nem csökkenő erővel folyt tovább. Az angolok Le Sars és Les Boeuc között, a franciák pedig csatlakozva Rancourtnál délutántól késő éjszakáig igen jelentékeny erővel támadtak. Vitéz gyalogságunk a tüzérsegtől és a repülőktől kitünően támogatva, összelőtt állásaiban véresen visszaverte az összes támadásokat, csak Saillitól északnyugatra nyomultak be a franciák éjjeli támadásuk alkalmával legelől levő vonalunk egy keskeny árokmaradványába. A Sommetől délre az Ambos-erdő északi részében, Chaulnestől északra délelőtti előretörésünk sikerült. Ott ma éjjel parancsra védővonalunkat az ellenség beavatkozása nélkül az erdőréstől keletre előkészített állásba hoztuk. — A trónörökös hadseregcsapata: Az Argonneok és a Woivre között a tüzérési tűz élénk volt. A tengerparthoz közel, továbbá a Somme és a Maas területén igen élénk volt a repülőtevékenység. Légítámadásban és védőtüzelésünkkel 22 ellenséges repülőt lelőttünk. Tizenegy ellenséges repülőgépet vonalaink mögött hever. Bölke százados légiharcban a 37 és 38-ik, Franki hadnagy pedig a tizennegyedik ellenfelet győzte le. Az ellenség repülői Heere és és Lotharingia helységekre bombákat hajítottak. Katonai kárt nem okoztak ugyan, azonban öt polgári egyén meghalt, heten pedig a bombákból kiáradó mérges gázok belelegzése következtében megbetegedtek.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg arcvonala: A Lucktól nyugatra időnkint megelenkülő tüzeléstől és az oroszoknak a Narajowka nyugati partjáról most történt teljes elűzésétől eltekintve, lényeges esemény nem történt. Károly főherceg arcvonala: Az általános helyzetben nincs változás.

Balkán harctér:

Mackensen vezértábornagy hadseregcsapata: A szövetséges csapatok a zuhogó eső ellenére a felázott talajban fáradhatatlan eréllyel nyomultak előre, megtörték a Dobrudzsában az ellenség elszigetelt ellenállási kísérleteit és messze túlhaladták a vasuti vonalat Murfatlartól keletre. Konstanztát éppen 8 héttel a román hadüzenet után német és bolgár csapatok elfoglalták. A balszárnyon Csernavodához közeledünk. Egy tengeri repülőgépünk messze, a visszahömpölgő ellenség mögött leszállt s elpusztított szárazföldön két ellenséges repülőt és sértetlenül visszatért.

Macedóniai arcvonal:

Az ellenséget a Cserna-könyökben német és bolgár csapatok támadása védekezésre szorította. A Vardartól keletre a német állások ellen intézett éjjeli előretörés meghiúsult. — Ludendorff.

— **A kulturegyesület háborus ismeretterjesztő előadásai.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési-Egyesület az idén is rendez a vármegye különböző vidékén népies ismeretterjesztő előadásokat. Az előadások tárgyai főleg a háborúval kapcsolatos ismeretkörből lesznek merítve, e mellett azonban az előadók belevonják a világháború után előreláthatólag előálló gazdasági, társadalmi, egészségügyi, gyermekvédelmi stb. kérdéseket is, hogy a népjólétnek és népművelésnek új mezői ezen az uton is előkészíthessenek. A kulturegyesület 25 községben indította meg a szervezési munkát, azonban a háborus nehézségek, az előadók, helyiség és a hallgatóság hiánya folytán sok helyen nem sikerült a szervezés. A vármegye 13 községében azonban mégis sikerült megszervezni a népies ismeretterjesztő előadásokat, úgy hogy a 13 községben a tél folyamán mintegy kétszáz előadást tartanak a kulturegyesület által fölkerült tanítók, lelkészek, jegyzők, orvosok s az értelmiség más lelkes és buzgó tagjai. Népies ismeretterjesztő előadások a következő helyeken lesznek:

Zichyfalva. 21 előadás. Előadó: Endresz Jakab plébános.

Ferenchalom. 12 előadás. Előadók: Szabó Gyuláné, Huttliné Petyko Anna tanítónők, Mernyi Gyula ev. lelkész, Lemle Rezső ig-tanító.

Szaján. 21 előadás. Előadók: Herresbacher Dénes r. k. plébános, Herresbacher József ig-tanító, Váradai Kálmán tanító, Klobusarich Károly közs. jegyző.

Pusztakeresztur. 20 előadás. Előadók: Kasze János tanító, Móritz Julia tanítónő.

Magyarmajdány. 12 előadás. Előadó: Török Tamás tanító.

Óbessenyő. 15 előadás. Előadók: Kristofcsak Ferenc esp. plébános, Vaszilcsin Ilona áll. tanítónő, Pálinkásné Pejov Ida tanítónő, Dragán Tamás igazgató-tanító.

Torontáltorda. 21 előadás. Előadók: Bezdán József esp. plébános, Biczók Ferenc ig-tanító, Benák Imréné tanítónő, Dénes Lajos tanító.

Erőháza. 10 előadás. Előadó: Schnur Miklós ig-tanító.

Torontáloroszi. 11 előadás. Előadó: Dölle Mária tanítónő.

Szöllősudvarnok. 16 előadás. Előadók: Treisz Béla körjegyző, Pesty Viola tanítónő, dr. Németh Károly körorvos, Blum János tanító.

Bolgártelep. 7 előadás. Előadó: Horváth Ilona tanítónő.

Óbék. 13 előadás. Előadók: Füredi Márton községi jegyző, Schlinger József r. k. plébános, Stanesu Mihály ig-tanító, Faragó Sándor tanító.

Ókeresztur. 16 előadás. Előadók: Szávicz Vukoszava tanítónő, Pribay Endre ig-tanító.

Az előadások novemberben kezdődnek és a tél folyamán át egészen a tavaszig tartanak.

— **Török járásbíró távozása.** Mint már említettük, Török János nagybecskereki járásbíró saját kérelmére a debreczeni törvényszekhez helyezték át. Távozása alkalmából az ügyvédszövetség nagybecskereki fiókja dr. Stern Lázár vezetésével megjelent a távozó járásbíróval s meglehetősen bucsuztatta el a járásbíró, aki itteni működése alatt köztisztviselést szerzett magának úgy a jogszolgáltatásban, mint egyéb téren is. Török János járásbíró tevékeny munkásságot fejtett ki kulturális, irodalmi és emberbaráti téren is s így távozását mindenki csak sajnálkozással kíséri.

— **Az erdélyi menekültek levelei.** A kolozsvári posta- és távirada igazgatóság közölte B e t e g h Miklós erdélyi kormánybiztossal, hogy a menekültek és azok hozzátartozói által egymás részére feladott s szabályszerűen igazolt táviratok, levelezőlapok és nyitott levelek vizsgatartása nélküli továbbításra a kerület összes hivatalát és ügynökségét rendeletileg utasította. Egyben közli a postaigazgatóság, hogy a Szében, Fogaras, Brassó, Háromszék és Csikvármegye területén fekvő postahivatalokhoz szóló ezen hivatalos magánlevélpostai küldemények, melyek már nem voltak kézbesíthetők, a kolozsvári 1. sz. posta-távirada hivatalnál dolgozhatnak fel s így a menekülők címére időközben érkezett levélpostai küldemények utánuk küldetnek, ha a jelenlegi tartózkodási helyüket a kolozsvári 1. számú posta-távirada hivattal közlik.

— **Munkaadók és menekülteket munkáltatók figyelmébe.** Értesülésünk szerint elvértve, de sajnos mégis előfordult, hogy a menekülteknek szállástadó egyes emberek a menekülteknek hajnaltól estig munkát adtak s ezért csak élelmet nyújtottak ellen szolgálatul.

Saját érdekükben figyelmeztetjük az érdekelte munkaadókat arra, hogy a szerencsétlen menekülteknek épp úgy kijár a rendes napszám, mint minden más napszámoknak, de másfelől is, hogy igen kellemetlen lenne az előbbiekre mint utóbbiakra nézve, hogy az eddig oly simán és a helyzetet kölcsönösen megértő módon eddig teremtett és fenntartott testvéri honfitársi viszony még csak kivételes esetekben is, zavaró és kellemetlen visszaemlékezésre adjon alkalmat. Egyébiránt meg vagyunk győződve, hogy az előfordult eset csak fehér holló volt.

— **A Lloyd-társulat sakkversenye.** Tegnap tudósításunk kiegészítéseként alább közlünk egyet a tiz játszma közül, melyeket Réti Rikárd mester egyidőben játszott a tábla megtekintése nélkül. Réti a versenyjátékmák között az alábbi tartja a legértékesebbnek s ezt a saját elemzéseivel látta el.

Királyhuszárgambit.

Világos: Sötét:

Réti Rikárd Dr. Grandjean Jenő

1. e2—e4 e7—e5

2. f2—f4 e5—f4

3. Hg1—f3 Ff8—e7

Sötét a Cunningham-védelmet választja, mely a legszebb változata ennek a játéknak.

4. Ff1—c4 Fe7—h4+

5. g2—g3

A királygyalogoknak ezzel a lépéssel megindított föláldozása erős, de nem teljesen megfelelő támadásra nyújt módot.

6. f4×g3

7. Kg1—h1 g3×h2

Ezért a pozícióért áldozott világos három gyalogot.

7. Fh4—f6

Ehelyett az elmélet által elfogadott d7—d5-nek kellett volna történnie, mire 8. Fe4×d5, Hg8—f6 következett volna sötétre nézve kedvezőbb játékkal.

8. Hf3—e5! d7—d5

Sötét nem ütheti a huszárt, mert Vd1—h5 következne kivédhetetlen támadással.

9. Fe4×d5 Fe8—e6

10. Fd5×e6 f7×e6

11. d2—d4

Fd5×b7 esetén Ff6×e5. 12. Fb7×a8, e7—e6 jött volna.

11. Hb8—c6!

12. He5×c6 b7×c6

13. e4—e5 Ff6—e7

14. Hb1—c3

Ha Vd1—f3, úgy Vd8—d5

14. Fe7—b4

15. Vd1—f3

Tetszetősnek látszó, de helytelen lépés, mert előbb 15. Vd1—h5+, g7—g6-nak kellett volna történnie s akkor 16. Vh5—f3, Hg8—e7, 17. Hc3—e4 és sötét nem tudja meggátolni a huszárnak f6-ra jutását.

15. Hg8—e7

16. Vf3—f7+ Ke8—d7

17. Hc3—e4 Bh8—f8

18. Vf7×f8

Sötét, miután elhárította a veszedelmet, most már rohamosan kifejődik. 18. Vf7×g7 sem kielégítő védelem.

18. Vd8×f8

19. Bf1×f8 Ba8×f8

20. Fe1—g5 h7—h6

21. Fg5×e7 Fb4×e7

Természetesen sokkal erősebb, mintha a királlyal ütne.

22. Kh1×h2 g7—g5

23. Kh2—g2 h6—h5

24. Ba1—f1

Világos állása tarthatatlan.

24. Bf8×f1

25. Kg2×f1 h5—h4

26. He4—f2 c6—c5

27. c2—c3 c5×d4

28. c3×d4 Kd7—c6

29. Kf1—e2 Kc6—d5

30. Ke2—d3 c7—c5

feladja.

— **Ásványolajtermékek beszerzése.** A 3044/1916. M. E. számú rendelet tudvalevőleg zár alá vette a nyers ásványolajat, az ásványolajtermékeket, a benzint, a kátrányt és a kátránytermékeket. A zár alá vétel azt jelenti, hogy a zár alá vett készletekből való beszer-

zésre csupán a kereskedelemügyi, illetve a földművelésügyi miniszter adhat engedélyt. A temesvári kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a beszerzési engedély elnyerésére irányuló kérvény mintája a kereskedelmi kamara titkári hivatalában megszereshető.

— Kérelem a közönséghez. A nagybecskereki vöröskereszt vasuti nyugvó állomásának vezetője kéri a közönséget, hogy a nagybecskereki vöröskereszt-együttes vasuti állomásán átvonuló beteg és sebesült katonák részére cigarettát adományozni sziveskedjenek. Az adományok Bakalovich Plátóhoz, a nyugvó állomás gondnokához (Megyeház) küldendők.

— Hangszereket a katonáknak! A Hadsegélyező Hivatal kéri az áldozatkész hazafias magyar társadalmat, hogy legyen segítségére a harctéri hősöknek gondúzó hangszerekkel való ellátásában. A különböző frontok katonáinak egyre sürűbben megnyilatkozó szükséglete az, hogy a vészes harcok pihenőin a zene hullámaiban mintegy lelki fürdőhöz jussanak, érzéseiket kifejezhessék és harci kedvüket fokozhassák. Százharmónikák, húzószó harmónikák, okarinák, hegedűk, réz- és fafuvolák, klarinétok, tárogatók, citerák, gramofonok kellenének minél nagyobb számban. Aki csak teheti, küldjön egyet-mást a Hadsegélyező Hivatal átvételi különítményének (IV. Váci utca 38), amely a hangszereket készséggel szállítja az összes frontokra.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után első vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál megyei Közművelődési Egyesület készséggel továbbítja.

Magyar világ Lembergben.

Lemberg, okt. 17.

Reggel 8 óra 30 perc . . . Egyetlen perccel sem késve állt meg vonatunk a lemerbergi hatalmas pályaudvar üvegteteje alatt. Elbűsűltam utitársamtól, egy legalább kétszázket centiméter hosszú német szaporítástól, aki egész uton részint afelett siránkozott, hogy sehol sem talált a Hinterlandban neki való ágyat, részint legyeket fogdosott. Őt kitüntetése volt, látott vért, szörnyű pusztulást és . . . irtózott a legyektől. Mosolyogva intettem bucsut a naiv germánnak, azután a „kellő igazolásokat” elvégezvén, elindultam az oroszok uralmát átélő város felé.

Az utcák, a házak és az emberek mind a régiak, akárcsak a háború legelején. Semmi sem mutatja, hogy akkora távolságban, amennyire egy becsületes gyorsvonat másfél óra alatt elér, véres harcok dúlnak. Csak egy változás tűnik fel, de ez azután alaposan kiforgatja a várost egész valójából: a magyar szó, a magyar hangulat. Lemberg egészen magyarra lett!

A kávéházak, vendéglők, üzletek, kisebb szállodák ajtaján, ablakain táblák, fakerepre improvizált vásznak hirdetik magyar nyelven, hogy mi minden jó kapható odabent. Miskolcra, Máramaroszigetéről, sőt Budapestről is egész csomó élelmes kereskedő helyezkedett el az utóbbi időben a városban lengyel és magyar cégtáblájú üzletével.

A nyilvános, tágas Carola Ludovikán magyar bakák látják el a városi rendőri szolgálatot. Az ittlévő parancsnokságokhoz tartozó összes csapatok negyötöde magyar. A leány-

gimnázium és a felsőleányiskola tananyaga is új kibővítést kapott a magyar nyelv tanításával. Nem ugyan az osztrák közoktatásügyi minisztérium jóvoltából és akaratából, de a lemerbergi leányok komoly, önéretes elhatározásából. Ez nem tréfa, de nem is túlzás. A Kilinszki-park sétányain rövid félóra alatt nyolc kislány kezében fedeztem fel sétatömbben az Egy óra alatt . . . címmel nálunk is ismeretes nyelvkönyvecskék lengyel-magyar kiadását.

A bohém Lembergben, melynek a lakossága a maga könnyű, szinte gyerekes kedélyével egyformán kedves minden nemzet fiának, amely megfér az osztrák vezetéssel, amelyet nem bántottak és még ma is gondosan elkerülnek repülőikkel az oroszok, ebben a kedves Lembergben most a magyar fiúk, és velük a magyar szó, a magyar barátság a divat. De nem is esoda. Eltekintve az ott levő magyar művészet is segített meghódítani a lemerbergiek szívét-lelkét.

Az ellentétek, sokszor a legszerencsétlenebb ellentétek városa Lemberg. Undorító szenny és színvonal nélküli szórakozások, kol-dus állapot és robotos munkás van az egyik városrészben, másik felében pedig pompa, fény, tisztaság, példás rend, raffiniált és megkapó szeretete a szépségnek.

A művészek, a szépnek a szeretete alkotta meg Lemberg csodaszép parkjait, köztük a legszebbet a Kilinszki-parkot. Ebbe a parkba helyezték el a nyár elején a magyar művészek a lemerbergi hadi-kiállítását.

Ma van az utolsó nap . . . Velem együtt sok száz lemerbergi siet a kiállításba, amelyet végtelen egyszerű eszközökkel oldott meg két magyar művész: a Medgyasszay testvérek. A drótszövény mintára bekerített kiállítás közepén levő főépület homlokzatán az új egyesített cimert fogad bennünket, míg bent közepén a király magyar és osztrák zászlókkal díszített szobra, jobbra Gimes főhadnagy, Vörös tanár, Papp Emil, Némethy festményei, azután Kudlicsa és Lukács szobrai: Böhm-Ermolli vezérezredes, Bardolff vezérkari főnök és Bartha alezredes. A baloldalon a legnagyobb részt magyar csapatok által zsákmányolt ellenséges hadiszerekek emelkednek ki.

Büszkén állította ki ebben az épületben Horváth József törzsrőmester azt a 3 méteres vásznona festett plakátot, amelyen az oroszok nagy betűkkel közölték velünk Erzerum elesését és amelyet a derék magyar fiú golyózápor közt hozott el tőlük éjnek idején.

Az oldalfalak egyikén szerényen húzódik meg az a térkép, amellyel az invázió idején oktatták ki Európa jövődombeli területi alakulásáról az oroszok a lemerbergi iskoláslukát. Erdély és Krassó-Szörény megye Romániához csatolódott, Magyarországnak nem maradt más, mint a Kassa, Orsova, Nagykanizsa és Zsolna városok által határolt négyszög. Oroszországhoz lett hazánk felső része és Németországnak az a nagyobbik fele, ami az oderbergi vonaltól keletre esik. Franciaország, Törökország, Bulgária, Görögország megmaradtak régi mivoltukban, ellenben Szerbia megkapta Horvát-Szlavonországot, Dalmáciát, az adriai tengerpartot Fiumétől Grácig és onnan Újvidékig mindent. Olaszországnak jutott Tirol és Voralberg és kialakult az önálló Csehország is . . . Szép álmok gondos, aprólékos munkával megrajzolt térképe. A magyar fiúk azonban hatalmas keresztvonással mennyivel szebbet csináltak belőle!

Kint felhangzik a katonazene, újabb operetteket és magyar egyveleget játszik. Az idő halad, korán sötétedik, mi is sietve haladunk tovább a félkörben elhelyezett pavilonokban. Derű, hangulat, kedély, öletesség mindenütt, amelyeknek megteremtésében nagyrésztük van Nagy Kálmán és Orbán Dezső szobrászoknak, Pál építésznek és Baranyai Lőrincz festőművészeknek.

A tábori posta működését bemutató osz-tályban előbb Nagy Kálmán két kis szobrá állít meg bennünket, majd nagy érdeklődéssel merülünk bele azokba a statisztikai adatokba, amelyeket Fehér tábori postaigazgató állított össze legnagyobb részben magyar személyzetének munkájáról. Egy év alatt 161 millió tábori levelezőlapot, 8,812,503 újságot, 458,443 darab postautalványt 44 millió korona értékben, 1,287,848 csomagot, összesen 1366 vaggont megtöltő küldeményt továbbítottak derék postásaink ennél az egy hadseregnél.

Odakint egészen besötétedett. A zenepavilonban a katonazenekar éppen a Rákóczi-induló játsza, amikor kilépünk a kiállítás kapuján. Előttünk két szakasz magyar huszár halad el gyalogszerrel. Jökedvüen énekelnek. A park sétányán apró polyák rikkancsok egy-egy lemerbergi és bécsi lapot, meg öt pesi újságot kínálnak, az utóbbiakat persze tört magyarsággal. Magyar világ van Lembergben.

Dr. Szundy Károly.

Az erdélyi menekültek.

Az erdélyi menekültek közül a következőket keresik:

Frunza István közhalmi menekült (Magyarpadé) keresi anyósát Stingács Domonikát, valamint édesanyját Frunza Veronát közhalmi menekülteket.

Márton István (Katalinfalva, Torontálvarmegye) keresi nővéreit Dénes Mihályné szül. Márton Sára és Dénes Mihályné szül. Márton Annát a brassómezei Csernátfaluból.

Gyertyámoson lakó Bálint Sándorné keresi hosszufalusi Bálint Sándort, csernátfalusi Bálint Sándort, Buna Mihálynét, Hammas Mihálynét és Hammas Pétert neje és leányával.

Végh Tibor (Brassó) keresi anyját özv. Végh Mátyásné.

Schel János (Nagybecskerek, olajgyár) keresi nejét Schel Reginát és fiát Mihályt Brassóból.

Soós Lukács Istvánné szül. Bartos Klárát 2 gyermekével Sárival és Irénellel (laktak Tüskösön, Brassómezeje) keresi édesanyja özv. Bartos Andrásné Csernátfaluból (Brassómezeje), kinek lakhelye jelenleg Bánlak (Torontálmezeje).

Máté Vilma Krizbáról (lakik Kistárnokon) keresi nővéreit Ferenc Samunét és Dömötör Istvánnét Krizbáról.

Bálint Márton (Katalinfalva, Torontál m.) keresi szüleit a brassómezei Csernátfaluból.

Bohus Pál brassói ev. főesperes utján (Nagybecskerek, ev. lelkesítő hivatal) keresi:

Bibó Györgyné csernátfalusi lakosnő Dódé Katát, aki Brassóban szoptatósdiakja volt s akinek gyermeke nála van gondozóban; továbbá testvérét Buna Samunét 8 gyermekével, Felsőeleméről.

Sinkler Istvánné Felsőeleméről, testvérét Schaffend Henriknét s a férjét, aki Sósmezőről menekült suszter.

Sipos Lina Felsőeleméről az édesanyját Szalánczi Józsefnét, prázsmári lakosnót.

Lőrincz Jánosné Felsőeleméről, Lőrincz Kónya Istvánnét és családját a brassómezei Csernátfaluból.

Törökkanizsáról: Vajda Mihályné keresi a férjét és Erce Józsefné szül. Pap Mariát Kolozsvárról; Bálint Mártonné keresi a férjét, aki elmaradt a szekerekkel; Benedek Andrásné keresi édesanyját, Székely Andrásné Szász Benedek Sárát s testvéreit: Sári, Kata, Anna és Furuzst.

Csókáról: Csere Anna apácai hajadon keresi az édesanyját Csere Györgynét; Szabó Margit apácai hajadon keresi a testvéreit: Katát, Gyurit; Hévízi Jánosné Orbán Kati keresi Simon Mihálynét (bieska).

Magyarpadéről: Bölöni Imre Körtés (Apáca) keresi a családját; Dán Miklós keresi a családját; Mircsa György édesanyját; Di Bernardo Nándor és Antal keresik anyjukat; Kristó Gergely feleségét, gyermekeit; Valádi Mihály legény szüleit; Oláh Mihály legény anyját és testvéreit; Szabó István legény szüleit; Serbán János, Szentpáli Mihály legények keresik szüleiket; Váncsa Mózes és Török Albert feleségét és gyermekeit. Ezek mind brassó-apácaiak. — Bálint János, Gábor Mihály, Bartos Mihály türkösi legények, Finta Béla bácsfalusi, Varga János apácai, Sándor Vaszi apácai legények keresik szüleiket. Válaszokat vagy e lapban, vagy a nagybecskereki ev. lelkesítő hivatalba kérek leadni.

A Nagykömlősen elhelyezett erdélyi menekültek közül a következők keresik hozzátartozóikat:

Klein Márta Hóltóvény (Brassómezeje) keresi Rouszek Ferenc 34 éves földmivest,

Gál Mihály Kisborosnyó (Háromszékmegye) keresi Ince Juliánna, Gál Róza, Gál Anna és Ince Máriát.

Jankó György Kisborosnyó (Háromszékm.) keresi feleségét Jankó Vulánka Rachelt és két gyermekét; Ilonka 7 éves, Anna 4 éves.

Özv. Sára Mihályné sz. Lőrinc Anna keresi Gires Istvánné sz. Lőrinc Sárát Bácsfaluból.

Dávid Bibó Jánosné keresi férjét, Dávid Bibó Jánost és leányát, Kis Andrásnét Csernátfaluból.

Pál Simon Andrásné keresi Rozsnyai Mártonét Bertaufaluból.

Istók Andrásné Csernátfaluból (Brassómezeje) keresi özv. Kiss Andrásnét, Köpe Mihálynét, Simon Samunét, Kiss Istvánnét Csernátfaluból.

Hedvig Sára (Hóltóvény) keresi Hedvig János 13 éves fiát.

Christoph Mihályné keresi Henter Károlyné, Parajd (Udvarhelym.) községbeli nót.

Klusch János (trénkatona, k. u. k. Rekompvalentszent-Abteilung des Inf.-Reg. Nr. 8. in Kisujszállás) keresi szüleit Klusch János és Martát a brassómezei Botfalu községből.

Oláh Anna Katalinfalva 66. sz. Torontál megye, keresi szüleit Oláh Mihályt és felesé-

gét szül. Bölöni Annát, Apáca községből Brassó megye.

Meszmann Mici Nagybecskerek, Bajza-u. 15. sz. keresi édesanyját Meszmann Józsefné szül. Eder Terézt Nagyszébenből.

Köpe Simon népfelkeltő tizedes (Kolozvár, szülészeti klinika, 2-ik körterem, 61. sz. szoba) keresi feleségét Farakas Sárát és Simon, András, István, János fiait Hosszúfaluból.

Agoston Györgyné 4 gyermekével Ürmös-ről (Nagyküllő várm.) menekült, Bánlakon van s keresi 14 éves Szabó Róza nevű hugát, kivel együtt menekültek, de huga az uton elmaradt tőle.

Jakab Jánosné szül. Girószász Anna Ernőháza 6. sz., keresi férjét, idb. Jakab Jánost és 18 éves fiát, ifj. Jakab Jánost a brassó megyei Türkös községből.

Az Ernőháza elhelyezett menekült Sztás István brassó megyei hosszúfalui lakos keresi nejét, Sztás Istvánné szül. Partin Katát. — Özv. Hamasz Andrásné szül. Benče Ilona hosszúfalui lakosnő pedig keresi vejét, Deák József Istvánt és unokáját, Benče Jánost.

Pszoh István csendőrmester (Hadtápostá Belgrád) keresi apósát, Ballán Márton botfalvai (Brassó megye) cukorgyári alkalmazottat.

Csuka Sára Öszentiván községben tartózkodó tatragi menekült keresi testvérét, Antal Györgynét és unokatestvérét Erdélyi Istvánnét, valamint Fehér Pálnét.

Istók Jánosné Öszentiván községben tartózkodó türkös menekült keresi szüleit, Huszár György és neje Gyöző Máriát, valamint testvérét, Cserei Mihályné szül. Huszár Borbálát.

Buna András Csószteleken, keresi feleségét szül. Vajda Katalint Csernátfaluról (Brassó megye).

Dóde János (Nagybecskerek, Olajgyár építési iroda) keresi feleségét szül. Benedek Kötetes Katalint Csernátfaluról (Brassó megye).

Filippi Róza (jelenleg Klárafalván) keresi 12 éves leányát Filippi Annát.

Schuster Margit (jelenleg Klárafalván) keresi férjét Schuster Pétert.

Fóris András (Prága, Barakenspital VII/10.) keresi feleségét és gyerekeit a brassó megyei Tatrangból.

Gábor Józsefné (jelenleg Ujzórán) keresi öt gyermekét: Rózát, Ionát, Annát, Györgyöt és Sárát a brassó megyei Zajzonból.

Hermann János kereskedő (jelenleg Felsőeleméren) keresi anyját Hermann Julát, nővéreit Wilhelminét és Jobannát, valamint sógornőjét Helenát két gyermekével Holtövényből.

Erdő Istvánné szül. Szász Irma (Écska, Torontál megye) keresi édesatyját, Szász István alsóürmösi lakost Nagyküllő községéből.

Szabó Pál brassó megyei apácai lakos keresi szüleit.

Kovács József (Nagyhidegsem, villanyteleporség, u. p. Gyalu) keresi nejét, Zsigmond Annát, István és József nevű fiait és Anna leányát a háromszéki megyei Gelencéről.

Horváth Márton Krizbáról, Brassó megye, (jelenlegi tartózkodási helye Mokrin) keresi Lőrincz Györgynét és családját Krizbáról.

Jakab Péter Andrásné szül. Bálint Sára Ernőháza 9. sz., keresi férjét, idb. Jakab Péter Andrást és 16 éves fiát, ifj. Jakab Péter Andrást a brassó megyei Csernátfaluból.

Szabó Mózes jelenleg Csernyén tartózkodó menekült, Héjjasfalváról nejét szül. Szederjesi Máriát és Krisztina nevű leányát keresi.

A Brassóban házicselédként szolgálatban volt, Mokrinba Torontál megyébe menekült Bara Erzsébet Jenőfalva, Both Róza Karczfalva, Kásás Anna Madaras, Lukács Erzsébet Karczfalva, Simon Vera Jenőfalva, Szabó Boris Dánfalva, Váncsa Anna Csikmadaras (Csik megye) keresik szüleit.

Soós Mihály brassó vármegyei apácai lakos keresi feleségét és két leányát, Mariska 18 éves, Ilonka 15 éves.

Kiss Istvánné szül. Pap Kata (Écska, 125. házszám, Torontál megye) keresi 9 éves fiát, Kiss Mártont és 7 éves leányát, Kiss Katit a brassó megyei Türkös községből.

Dávid Sára (Nagybecskerek, József főherceg-utca 23. sz.) keresi édesanyját, Bálint Mártonné a brassó megyei Csernátfaluból.

Jakab Györgyné Hosszúfaluból (Brassó m.) keresi férjét, Jakab Györgyöt, aki Brassóban a kórházban feküdt.

Mátyás Mihály nagyküllő vármegyei olt-hévízi lakos (jelenleg Alsóeleméren tartózkodik) keresi feleségét és Géza fiát.

Schmitz Györgyné (Bégafő, házszám 2., Torontál m.) keresi férjét Schmitz György asztalost Brassóból.

Krausz Károlyné szül. Tukos Anna keresi anyját, özv. Tukos Sándornét, testvérét Tukos Juliskát és ennek gyermekét, Füle községből, Udvarhely megye.

Hemper Artur Brassóból keresi 11 éves Artur nevű fiát.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Padé község előljáróságától.

3115—1916. szám.

1306—3.1

Bérbeadási hirdetemény.

Alulírott községi előljáróság közhírré tesz-szük, hogy Padé község a tulajdonát képező **tiszai kompcárdát** folyó évi **november hó 5-én délután 6 órakor** a község tanácstermében tartandó árlejtésen 1917. évi január hó 1-től kezdődőleg 3 évre hasznóberbe kiadja.

Kikiáltási ár 600 korona bér. Közlebbi feltételek a község jegyzőségénél megtudhatók.

Padé, 1916 október 20.

Padé község előljárósága.

Nagybecskerek r. t. város rendőrkapitánya.

6463—916. rk. szám.

1302—3.2

Hirdetemény.

Közhírré teszem, hogy városunkban folyó hó 13-án egy **2 éves üsző** bitangóságban találtattott.

Amennyiben a jogos tulajdonos nem jelentkeznék, azt folyó évi **október hó 29-én** nyilvános árverésen el fogom adni.

Nagybecskerek, 1916 október 21.

Dr. Deák, rendőrkapitány.

A bánlaki főszolgabírótól.

4313—916. szám.

1303—2.2

Pályázati hirdetemény.

Torontál vármegye bánlaki járásához tartozó **Karátsonyifalva** községben lemondás folytán megüresedett **községi jegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

A községi jegyzői állás javadalmazása:

A községtől 1024 korona törzsfizetés, 137 korona faátalány, az államtól 832 korona 20 fillér fizeteskiegészítés. Továbbá: 200 korona utazási, 36 korona ujoncozási és 80 korona irodaátalány, természetbeni lakás, kert és mellékhelyiségek, továbbá pótkert hasznóbervezete.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előrt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi **október hó 31-ik napjáig** nyújtsák be.

A választás határnapját később fogom ki-tűzni.

Bánlak, 1916 október hó 16.

Dr. Ürményi, főszolgabíró.

Vennék

keveset használt, tiszta

egy szoba berendezést

2 sifonnal, 1 drb 10 személyes kihúzható asztal, egy kredenc és 8 drb székkal.

1301—2.2

Cim a kiadóban.

Haszonbérbeadási hirdetemény.

Alulírott zárgondnok bíróságilag zár alá vett 115 hold 1564 □-öl urbéri I. osztályú szántóföldet és 26 hold 861 □-öl legelőt, valamint 8 hold 850 □-öl rétföldet **Bocsár községhez** 1916. évi november hó 1-én az 1916—17. gazdasági évre készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverés útján **hasznóberbe ad**.

Bocsár, 1916. évi október hó 19-én.

Szabó András

zárgondnok.

1305—3.2

A perjámosi főszolgabírótól.

4450—1916. szám.

1304—3.1

Pályázati hirdetemény.

Kisósz községben üresedésben levő **jegyzői állásra** pályázatot hirdetek és felhívom pályázókat, hogy képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket **1916 november 18-ig** hivatalomhoz címezve adják be. A szabályszerűen fel nem szerelt vagy elkésletten érkezett pályázatokat figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása:

1. Készpénzfizetés évi 2400 korona, évenként négyszer ismétlődő 200 korona pótlék.

2. Szabad lakás a község házában és a házikert szabad hasznóbervezete.

3. Községi árvapénztári ellenőri fizetés évi 140 korona.

4. Fogyasztási adókezelési jutalék évi 100 korona.

5. Utátalány címén évi 100 korona, a járáson kívül teljesített utazásokért napi 4 korona, éjjel és napra 6 korona napidíj.

6. Egy hold szántóföld hasznóbervezete, mely után az adót a község fizeti.

Perjámos, 1916. évi október hó 17.

Dr. Sal, főszolgabíró.

Nagybecskerek közelében

kertgazdaságra alkalmas

bérbirtokot

keresünk,

a munkások elhelyezésére alkalmas lakóházzal és istállóval. Megfelelő birtokkal rendelkezők forduljanak **a cs. és kir. Garnisonsmenage inté-zőségéhez, Aradáci-utca 1. szám.** (Kurländer-villa).

1295—106

Hirdetemény.

Folyó hó 25-én, szerdán délután 4 órakor Nagybecskerek régi állomáson

két vagon barnaszén

fog elárvereztetni összesen 30.000 kg súlyban, mely árverésre az érdekelt közönséget ezuton is meghívjuk.

Az állomásfőnökség.